

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO

**GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT**

Priština, 2. oktobar 2023. godine
Br.ref.: RK 2277/23

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI49/22

Podnosilac

Zejnel Ninaj

Ocena ustavnosti

rešenja [C. br. 288/ 21] Osnovnog suda u Prizrenu, od 19. januara 2021. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija i
Enver Peci, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Zejnel Ninaj sa prebivalištem u Prizrenu, koga zastupa advokat Nazmi Mustafi iz Prizrena (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost rešenja [C. br. 288/21] Osnovnog suda u Prizrenu, od 19. januara 2022. godine (u daljem tekstu: Osnovni sud).
3. Rešenje [C. br. 288/21] Osnovnog suda uručeno je podnosiocu 21. februara 2022. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporenog rešenja, kojim su podnosiocu navodno povređena zagarantovana prava članom 24. [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 32. [Pravo na pravno sredstvo], 36. [Zaštita imovine], 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava], 54. [Sudska zaštita prava] i 102. [Opšta načela sudskog sistema] Ustava Republike Kosovo, u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).
5. Podnosilac takođe zahteva uvođenje privremene mere sa ciljem „*da se obustavi izvršenje naloga o izvršenju i rešenja C.br: 288/21 od 19.01.2022. godine Osnovnog suda u Prizrenu*“

Pravni osnov

6. Zahtev se zasniva na stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i na pravilu 32. (Podnošenje podnesaka i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).
7. Dana 7. jula 2023. godine, Poslovnik o radu Ustavnog suda Republike Kosovo br. 01/2023, objavljen je u Službenom listu Republike Kosovo i stupio je na snagu 15. dana od dana objavljivanja. Shodno tome, prilikom razmatranja zahteva, Ustavni sud se poziva na odredbe navedenog Poslovnika. S tim u vezi, u skladu sa pravilom 78. (Prelazne odredbe) Poslovnika o radu br. 01/2023, izuzetno, pojedine odredbe Poslovnika o radu br. 01/2018, i dalje će se primenjivati u predmetima registrovanim u Sudu pre njegovog stavljanja van snage, samo ako su i u meri u kojoj su povoljnije za stranke.

Postupak pred Ustavnim sudom

8. Dana 20. aprila 2022. godine, podnosilac zahteva je podneo svoj zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
9. Dana 6. maja 2022. godine, predsednica Suda je odlukom [Br.GJR.KI49/22] imenovala sudiju Bajram Ljatifi za sudiju izvestioca, dok je odlukom [Br.KSH.KI49/22] imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Selvete Gërzhaliu-Krasniqi (predsedavajuća), Radomir Laban i Remzije Istrefi-Peci, članovi.
10. Istog dana, Sud je: (i) obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva; i (ii) dostavio je kopiju zahteva Direkciji za geodeziju i katastar opštine Prizren, Kosovskoj agenciji za upoređivanje i verifikaciju imovine i Osnovnom sudu u Prizrenu.
11. Dana 16. decembra 2022. godine, sudija Enver Peci je položio zakletvu pred predsednicom Republike Kosovo, kojom prilikom je otpočeo njegov mandat u Sudu.

12. Dana 30. avgusta 2023. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno je iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

13. Iz spisa predmeta proizilazi da se okolnosti slučaja odnose na predmet spora, a to je stan površine 48 m² u Prizrenu sa brojem katastarske jedinice [0-71813068-07009 -1-238-0-4-0], koju je podnosilac zahteva kupio od lica S.S. (Stanković Srećko), ali za koju Kosovska agencija za upoređivanje i verifikaciju imovine (u daljem tekstu: KAUVI) odlukom [br. DS500225] naređuje iseljenje podnosioca zahteva i vraća osporeni stan u posed D.G. (Drita Gashi).
14. Dana 28. septembra 1992. godine, Društveno preduzeće „Jumko-Domaća Radinost“ je licu S.S. (Stanković Srećko) dodelilo stan površine 48. m², u naselju „Ortakoll“ Llamela B/1, ulaz 1, stan br.3 u Prizrenu.
15. Dana 19. marta 1993. godine, S.S. lice je zaključilo kupoprodajni ugovor [br. 728/ 93] sa Društvenim preduzećem „Jumko-domaća radinost“ overen 18. februara 1993. godine kod Opštinskog suda u Prizrenu i Uprave za javne prihode u Prizrenu sa [br. 784/ 93] za predmetni stan površine 48 m².
16. U međuvremenu, lica D.G. (Drita Gashi) i T.G. (Tun Gashi) su uzela u posed predmetni stan.
17. Sud primećuje da su u vezi sa navedenim predmetom vođena tri postupka, koji će biti predstavljeni u nastavku:

Postupak vođen pred Komisijom za imovinske i stambene zahteve Kosova

18. Dana 16. decembra 2005. godine, Komisija za imovinske i stambene zahteve Kosova (u daljem tekstu: KISZK) je donela grupnu odluku [Br. HPCC/ D/ 236/ 2005/ A&C], koja je takođe uključivala i zahteve pod brojem DS500225 (podnosilac zahteva S.S. Srećko Stanković) i DS007260 (podnosilac zahteva T.G. (Tun Gashi)). Ovom odlukom lice T.G. (Tun Gashi) je kategorisano kao podnosilac zahteva kategorije „A“, a lice S.S. (Srećko Stanković) kao podnosilac zahteva kategorije „C“.
19. KISZK je kroz odluku [Br. HPCC/ D/ 236/ 2005/ A&C] odlučio da se zahtev podnosioca zahteva kategorije „A“ usvoji i da mu se vrati imovinsko pravo, ali da bi nalog stupio na snagu, morala je da se izvrši uplata od strane podnosioca zahteva kategorije „A“ u iznosu o kojoj bi odlučila Direkcija za stambeno-imovinske poslove. U slučaju da bi podnosilac zahteva kategorije „A“ platio ovaj iznos, onda se odgovarajućem podnosiocu zahteva „C“ ne bi dao u posed predmet njegovog zahteva, već bi mu dalo pravo da mu se od Direkcije nadoknadi iznos koji je platio za otkup imovine, a u slučaju da podnosilac zahteva kategorije „A“ ne bi platio navedeni iznos, tada bi pravo posedovanja na imovini dobio podnosilac zahteva kategorije „C“.
20. KISZK je konkretnom odlukom [Br. HPCC/ D/ 236/ 2005/ A&C] od 16. decembra 2005. godine, odlučio kao u nastavku:

(1) U svakom od 15. zahteva kategorije A identifikovanih u delu A u priloženoj listi, Komisija nalaže da se: zahtev usvoji i da se vrati imovinsko pravo podnosioca zahteva. Ovaj nalog treba da stupi na snagu za svaki zahtev, od dana kada Direkcija za stambenu imovinu donese odluku o iznosu koji podnosilac zahteva kategorije A mora da plati za stan, shodno stavu 4.2 UNMIK/ RREG/ 2000/ 60. Da bi ostvario svoje pravo na povratak, podnosilac zahteva A mora uplatiti ovaj

iznos Direkciji u roku od 120. dana od dana obaveštenja o odluci Direkcije, osim ako ovaj rok Direkcija produži u skladu sa alinejom 4.2 (b) UNMIK/ RREG/ 2000/ 60. Po uplati ovog iznosa, komisija će izdati konačan nalog kojim se daje pravo na imovinu podnosiocu zahteva A, za zahteve DS000526, DS004187, DS300826, DS300849, DS302058 i DS302212, kao i nalog gde se nalaže odgovorna strana ili bilo koje drugo lice koje stanuje na toj imovini, da je napusti, u skladu sa odredbama člana 12.3, 12.6 i 12.7 UNMIK/ RREG/ 2000/ 60.

(2) Ako podnosilac kategorije A uplati iznos iz stava I ovog člana, relevantni podnosilac zahteva C koji se odnosi na taj zahtev identifikovan u delu B priložene liste, i relevantno odgovorno lice u zahtevima DS000526, DS004187, DS300826, DS00849, DS302058, DS302212 neće dobiti u posed, ali će mu se dati pravo, na zahtev, da mu Direkcija nadoknadi iznos koji je platio za kupovinu imovine, uvećan za procenat trenutne vrednosti vlasništva na tržištu, koju odredi Direkcija, kao i cenu eventualnih popravki koje je mogao izvršiti na imovini,

(3) Ako podnosilac zahteva A ne uplati iznos iz stava 1. ovog člana, izdaće mu se potvrda od Direkcije u skladu sa alinejom 4.4 UNMIK/ RREG/ 2000/ 60 za potrebe obeštećenja prema alineji 4.5 ove Uredbe, koji se nadoknada neće isplatiti pre oslobađanja imovine od strane podnosioca zahteva A (tu gde je primenjivo). U ovom slučaju, podnosiocu zahteva iz kategorije C biće dato pravo posedovanja imovine koja je predmet zahteva, a Komisija će izdati nalog za ponovno vraćanje u posed, u skladu sa članovima 12.3, 12.6 i 12.7 UNMIK/ RREG/ 2000/ 60; i [...]

21. Dana 17. avgusta 2011. godine, S.S. (Stanković Srećko) je podneo tužbu, Opštinskom sudu u Prizrenu protiv D.G. (Drita Gashi), za iseljenje iz stana.
22. Dana 17. novembra 2011. godine, Osnovni sud je presudom [C.br.586/11] usvojio tužbeni zahtev lica S.S. i naložio proterivanje lica D.G. (Ova presuda nedostaje u spisima predmeta, osim zapisnika o izvršenju naloga za proterivanje).
23. Dana 22. novembra 2013. godine, podnosilac zahteva je zaključio ugovor o kupoprodaji stana koji je predmet spora sa licem S.S., koji je ugovor overen kod notara u Prizrenu OPR br. 5138/2013 sa referencom br.765/2013, koji je evidentiran u Opštinskoj katastarskoj kancelariji u Prizrenu, br. 07-029-1003-21 KK Prizren.
24. Neutvrđenog datuma, lice D.G. (Drita Gashi) podnelo je KAUVI zahtev za privatizaciju stana koji je predmet spora u ovom slučaju.
25. Komisija za procenu KAUVI je odlukom [P145/ 20/ shb] utvrdila iznos privatizacije u iznosu od 384,00 evra u vezi sprovođenja punosnažne odluke [HPCC/ D/ 236/ 2005/ A&C] od 16. decembra 2005. godine, za zahtev T.G. (Tun Gashija) DS500225, koju odluku je obrazložio na sledeći način: „Odlukom HPCC/ D/ 236/ 2005/ A&C g. T.G (Tun Gashiju), podnosiocu zahteva kategorije „A“ priznato je pravo povraćaja stambenog prava za imovinu koja se nalazi u Prizrenu, „Đerdapska“ Lam.B-1, stan br. 3. Na osnovu člana 22. stav 5. Zakona br. 05/L-010 o kosovskoj agenciji za upoređivanje i verifikaciju imovine, kao i Administrativnog uputstva (VRK) Br. 10/ 2018, Komisija za procenu Agencije je započela postupak za određivanje cene za privatizaciju, u vezi sa sprovođenjem gore navedene punosnažne odluke Komisije za stambena pitanja“.
26. Dana 19. oktobra 2020. godine, KAUVI je putem obaveštenja [DS500225] tražio od podnosioca zahteva da oslobodi imovinu.

27. Dana 1. februara 2021. godine, KAUVI je dopisom pod nazivom „Konačno obaveštenje za iseljenje i vraćanje imovine u ponovni posed“ tražio od podnosioca zahteva da oslobodi spornu imovinu do 4. februara 2021. godine.

Sudski postupak u vezi sa podnetom tužbom od strane podnosioca zahteva za utvrđivanje prava svojine

28. Neutvrđenog datuma, podnosilac zahteva je podneo tužbu Osnovnom sudu protiv KAUVI i lica D.G., zbog utvrđivanja prava svojine, predlažući određivanje privremene mere obezbeđenja nad spornom imovinom.
29. Dana 4. marta 2021. godine, Osnovni sud je Rešenjem [C. br. 288/ 21] usvojio predlog podnosioca zahteva za određivanje mere obezbeđenja, kojim je odlučeno kao u nastavku:

„Zabranjuje se prvotuzenoj, Kosovskoj agenciji za upoređivanje i verifikaciju imovine, bivši Habitat (Kosovska komisija za imovinske zahteve), sa sedištem u Prištini, da smesti drugotuzenu D.G.(Drita Gashi) ili bilo koje treće lice u stan, koji se nalazi na katastarskoj parceli br. 0-71813068-07009-1-238-0-4-0 KO Prizren, a tuženima je takođe zabranjeno otuđenje, prikrivanje, naplaćivanje ili preduzimanje bilo kakve pravne ili činjenične radnje u vezi sa predmetnim stanom do okončanja ove pravne stvari“ i isti je ostavljen na snazi dok Sud ne odluči drugačije.“

30. Dana 15. marta 2021. godine, KAUVI je, u svojstvu tuženog, podneo prigovor na rešenje [C. br. 288/ 21] Osnovnog suda od 4. marta 2021. godine sa obrazloženjem da je: *„Postupak u Agenciji (KAUVI) započet prihvatanjem dva zahteva od različitih podnosilaca zahteva za istu imovinu... U zahtevu pod brojem DS500225, podnosilac zahteva je T.G., dok je odgovorna strana S.S. U zahtevu pod brojem DS0072600, podnosilac zahteva je S.S., dok je odgovorna strana T.G. Tužilac, odnosno predlagač privremene mere obezbeđenja je treće lice koje nije bilo stranka KAUVI-a, ali sudskom odlukom saznajemo da je to Zejnel Latif Nitaj, iz Prizrena. U KAUVI-u su razmotrena i spojena dva zahteva i grupnom odlukom Komisije br. HPCC/ D/ 236/ 2005/ A&C od 16. decembra 2005. godine, Komisija za stambeno-imovinska pitanja je odobrila zahtev podnosioca zahteva T.G (zahtev kategorije A) za vraćanje prava svojine, odnosno sporne imovine. Drugom podnosiocu zahteva S.S (zahtev kategorije C) priznaće se pravo na naknadu na visini po Odluci Komisije KAUVI“.*
31. Između ostalog, KAUVI je naglasio da na osnovu Uredbe UNMIK-a 1999/23, odluke Komisije za stambeno-imovinske zahteve su obavezne za sprovođenje i iste ne mogu biti predmet preispitivanja bilo kog drugog sudskog organa ili uprave na Kosovu, stoga je u tom pogledu okvalifikovao kao presuđenu stvar.
32. Dana 19. januara 2022. godine, Osnovni sud je rešenjem [C. br. 288/ 21]: **(i)** poništio preliminarnu odluku [C. br. 288/ 21] od 4. marta 2021. godine, kojom je određena privremena mera obezbeđenja nad KAUVI; i **(ii)** odbio zahtev podnosioca za određivanje mere bezbednosti.
33. U obrazloženju rešenja [C. br. 288/ 21], Osnovni sud je, između ostalog, naveo sledeće:
- „Sud je, nakon analize i ocene predloga tužioca, izjašnjavanja ovlašćenih zastupnika stranaka i izvedenih materijalnih dokaza, našao da je predlog tužioca neosnovan iz sledećih razloga: prvo, treba imati u vidu da je tužilac u ovom slučaju podneo zahtev za određivanje privremene mere obezbeđenja, gde je po ovom zahtevu Sud rešenjem C. br. 288/ 21 od 04. marta 2021. godine KAUVI u*

zakonskom roku podneo prigovor, pa je Sud dana 12. januara 2022. godine zakazao i održao glavni pretres u vezi sa merom obezbeđenja. Na ovom glavnom pretresu, Sud je utvrdio činjenično stanje prema kome ne postoje razlozi, odnosno uzroci zbog kojih je određena privremena mera obezbeđenja, odnosno postojanje subjektivnog prava u vezi sticanja svojine nad spornom stanu i postojanje rizika da će ovaj stan biti otuđen od tuženih...“.

34. Dana 28. februara 2022. godine, podnosilac zahteva je uložio žalbu Apelacionom sudu protiv rešenja [C. br. 288/ 21] od 19. januara 2022. godine zbog povrede odredaba parničnog postupka; pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava.

Sudski postupak u vezi sa upravnim sporom koji je pokrenuo podnosilac zahteva

35. Dana 1. marta 2021. godine, podnosilac zahteva je pokrenuo upravni spor kod Osnovnog suda u Prištini – Odeljenje za upravne poslove protiv KAUVI i D.G., povodom osporene odluke KAUVI o iseljenju i vraćanju imovine, predlažući da se izvršenje istog akta odloži do odlučivanja prema tužbi.
36. Dana 4. marta 2021. godine, Osnovni sud u Prištini – Odeljenje za upravne poslove doneo je rešenje [A.br.456/2021] kojim se proglasilo nenadležnim u pogledu predmeta i isti je uputio Vrhovnom sudu Kosova i Komisiji za verifikaciju i odlučivanje o imovinama.
37. Dana 4. maja 2021. godine, podnosilac zahteva je podneo žalbu Vrhovnom sudu osporivši dopis KAUVI-a, od 1. februara 2021. godine, pod naslovom „Konačno obaveštenje za iseljenje i vraćanje imovine u ponovni posed“, sa navodom: i) pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja; ii) povrede odredaba ZPP-a; iii) pogrešne primene materijalnog prava; i iv) povrede odredaba člana 31. Ustava.
38. Dana 28. jula 2021. godine, Vrhovni sud je rešenjem [AC-AKP br. 021/2021] odbacio kao nedozvoljenu žalbu podnosioca zahteva na dopis KAUVI-a od 1. februara 2021. godine, pod naslovom „Konačno obaveštenje za iseljenje i vraćanje imovine u ponovni posed“, koja je doneta u vezi sa sprovođenjem odluke Komisije za imovinsko-stambene zahteve [HPCC/ D/ 236/ 2005/ A&C] od 16. decembra 2005. godine i konačne odluke [Br. KPCC/ D/ COMP.03/ 2020] od 7. maja 2020. godine.
39. Podnosilac zahteva ne osporava ovaj postupak i stoga Sud neće se upustiti u analizi istog.

Navodi podnosioca zahteva

40. Podnosilac zahteva navodi da je osporeno rešenje Osnovnog suda [C. br. 288/ 21] od 19. januara 2022. godine u vezi sa svim odlukama KAUVI-a i redovnih sudova donetih tokom čitavog sudskog procesa u njegovom predmetu, doneto kršeći članove 24. [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 32. [Pravo na pravno sredstvo], 46. [Zaštita imovine], 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava], 54. [Sudska zaštita prava], 102. [Opšta načela sudskog sistema] Ustava, u vezi sa članom 6. EKLJP-a.

Navodi o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a

41. U vezi sa navodnim povredama člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, podnosilac zahteva ističe da prigovor koji je izneo KAUVI predstavlja nametanje pravne

nesigurnosti i pravnu diskriminaciju po osnovu upotrebe retroaktivnosti zbog oštećenja podnosioca zahteva.

42. U tom smislu, podnosilac zahteva navodi da: „*Ime tuženog: D.G. se nigde se ne nalazi, ni u jednom dokumentu, ni u jednom javnom ili pravnom ili upravnom dokumentu, transakciji, ugovoru, ni u jednoj odluci opštinske poreske uprave, ili u nekom dokazu svedoka, da je tužena strana, D.G, ili bilo ko od njenih prethodnika ikada bila u stvarnom ili zakonskom posedu stana sa brojem katastarske jedinice 0-71813068-07009-1-238-0-4-0,, u površini od 48 m² u Prizrenu...“.*
43. Podnosilac zahteva dalje navodi da: „*Tužena KAUVI, sa svoje strane, zbog nepoznavanja prethodnih postupaka u vezi sa spornim stanom, u svom prigovoru smatra predmet koji je predmet tužbe, kao predmet koji je suđen. .., a za tužioca ovakva tvrdnja tuženog je tačna, ali u pogledu vremena radnje nije zasnovana na činjenicama i dokazima i ista se ne može pozivati na ovaj princip, pošto je tuženi KAUVI prvo upravno rešenje doneo protiv tužioca 2020. godine, zanemarujući činjenicu da predmet koji je predmet tužbe, kao suđeni predmet je od 2011. godine po presudi Osnovni sud u Prizrenu [C.br.586/11] od 19. novembra 2011. godine u korist tužioca Zejnel Ninaj“.*

Navodi o povredi člana 32. Ustava

44. Vežano za navodne povrede člana 32., podnosilac zahteva navodi da mu u konačnom aktu koji je izdao KAUVI nije dato pravo da se izjasni o slučaju i da nije upućen za pravno sredstvo.

Navodi o povredi člana 46. Ustava

45. Što se tiče navodnih povreda člana 46., podnosilac zahteva navodi da su ga radnje KAUVI-ja lišile njegovog imovinskog prava. Dalje, podnosilac zahteva navodi da: „*...imajući u vidu vrstu i značaj spora, vrednost, činjenice i dokaze iznete u tužbi iz kojih se dokazuje da je tužilac jedini zakoniti i legitimni vlasnik spornog stana, što je dokazano prema posedovnom listu, podrazumeva da činjenica da je zahtev tužioca pouzdan i osnovan, kao osnovni uslov koji mora biti ispunjen da bi mu se odredila - ostala na snazi mera obezbeđenja (...)* Takođe, u ovoj stvari, već su poznate okolnosti i činjenice kako za Sud tako i za tužioca da postoji veoma visok rizik da će tuženi otuđiti nepokretnost, opteretiti je ili sakriti je u cilju neostvarivanja tužbenog zahteva tužioca...“.

Navodi o povredi člana 54. Ustava

46. U vezi sa navodnim povredama člana 54, podnosilac zahteva navodi da nije postojala efikasna zaštita prava i navodi da je pravosudni sistem propustio da obezbedi pravnu zaštitu njegovih prava.
47. U vezi iscrpljivanja pravnih sredstava, podnosilac zahteva navodi da je protiv rešenja C. br. 288/ 21 od 19. januara 2022. godine uložio žalbu Apelacionom sudu, ali je njen pravni ishod još uvek nepoznat.
48. Konačno, zastupnik podnosioca zahteva traži od Suda da zahtev proglasi prihvatljivim i da utvrdi da su rešenjem [C. br. 288/ 21] Osnovnog suda od 19. januara 2022. godine povređena prava zagarantovana članovima 24., 31., 32., 46., 53., 54. i 102. Ustava; i da se naloži Osnovnom sudu da donese novo rešenje o određivanju privremene mere bezbednosti, kao i Sud da usvoji privremenu meru.

Relevantne odredbe Zakona i Poslovnika o radu

USTAV REPUBLIKE KOSOVO

Član 24. **[Jednakost pred Zakonom]**

1. „Pred zakonom su svi jednaki. Svako ima pravo na jednaku zakonsku zaštitu, bez diskriminacije.
2. Niko se ne sme diskriminisati na osnovu rase, boje, pola, jezika, veroispovesti, političkog ili nekog drugog wverenja, nacionalnog ili društvenog porekla, veze sa nekom zajednicom, imovine, ekonomskog ili socijalnog stanja, seksualnog opredeljenja, rođenja, ograničene sposobnosti ili nekog drugog ličnog statusa.
3. Načelo jednakosti pred zakonom ne sprečava sprovođenje i usvajanje privremenih mera, neophodnih za zaštitu i napredak prava pojedinaca i grupa koje nisu jednake. Takve mere se mogu sprovesti samo do ostvarenja cilja radi kojeg su uspostavljene.“

Član 31. **[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]**

1. „Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.
2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.“

[...]

Član 32. **[Pravo na pravno sredstvo]**

„Svako lice ima pravo da koristi pravna sredstva na sudske i administrativne odluke, koje uskraćuju njena/njegova prava ili interese, na zakonom propisan način.“

Član 46. **[Zaštita imovine]**

1. „Garantuje se pravo na imovinu.
2. Korišćenje imovine je regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom.
3. Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. Republika Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo mogu izvršiti eksproprijaciju imovine ako je ista u skladu sa zakonom, ako je neophodna ili adekvatna za postizanje javnih ciljeva ili podržavanje javnog interesa, a za koju se vrši neposredna adekvatna kompenzacija licu ili licima, imovina kojih se eksproprijuje.

4. O sporovima koje uzrokuje neko delo Republike Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo, a koji se smatraju eksproprijacijom, odlučuje nadležni sud.

5. Intelektualno pravo je zaštićeno zakonom.“

Član 53.

[Tumačenje odredbi ljudskih prava]

„Osnovna prava i slobode zagarantovana ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava.“

Član 54.

[Sudska zaštita prava]

„Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno.“

Član 102.

[Opšta načela sudskog sistema]

1. „Sudsku vlast u Republici Kosovo sprovode sudovi.
2. Sudska vlast je jedinstvena, nezavisna, pravična, apolitična i nepristrasna, i obezbeđuje jednak pristup sudovima.
3. Sudovi sude na osnovu Ustava i zakona.
4. Sudije trebaju biti nezavisne i nepristrasne pri obavljanju svojih dužnosti.
5. Garantuje se pravo na sudsku odluku, osim ako je zakonom drugačije određeno. Pravo korišćenja vanrednih pravnih mera, je regulisano zakonom. Zakonom se može odobriti pravo na neposredno podnošenje predmeta Vrhovnom sudu, i u takvim slučajevima nema pravo na žalbu.“

EVROPSKA KONVENCIJA ZA LJUDSKA PRAVA

Član 6.1

(Pravo na pravično suđenje)

1. „Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama..., ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom.“

[...]

Ocena prihvatljivosti zahteva

49. Sud prvo razmatra da li zahtev ispunjava uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovníkom o radu.
50. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji utvrđuju:

„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.“

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“

[...]

51. Sud se dalje poziva na kriterijume prihvatljivosti, kako je dalje navedeno u Zakonu. S tim u vezi, Sud se prvo poziva na članove 47. (Individualni zahtevi), 48. (Tačnost podneska) i 49. (Rokovi) Zakona, koji predviđaju:

*Član 47
[Individualni zahtevi]*

„1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.“

52. Pored toga, Sud se takođe poziva na pravilo 34 (1) (b) Poslovnika o radu, koji utvrđuje:

„(1) Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:

[...]

(b) ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva utvrđena zakonom protiv osporenog akta.“

53. Kada je reč o ispunjenosti ovih kriterijuma, Sud nalazi da je podnosilac zahteva ovlašćena strana koja osporava akt organa javne vlasti, odnosno rešenje Osnovnog suda [C. br. 288/ 21] od 19. januara 2021. godine.
54. U nastavku Sud će oceniti da li je podnosilac zahteva iscrpeo sva pravna sredstva pre nego što se obratio Ustavnom sudu.
55. U konkretnom slučaju, Sud još jednom podseća da podnosilac zahteva pred Sudom osporava sudski postupak u vezi sa tužbom za utvrđivanje prava vlasništva od strane podnosioca zahteva, odnosno rešenje [C. br. 288/21] Osnovnog suda, od 19. januara 2021. godine.
56. S tim u vezi, prema podacima navedenim u zahtevu, podnosilac zahteva je 28. februara 2022. godine podneo žalbu Apelacionom sudu protiv rešenja [C. br. 288/ 21] od 19. januara 2022. godine zbog povreda odredaba parničnog postupka; pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja; i pogrešne primene materijalnog prava.
57. U ovom kontekstu, proizilazi da se u vezi sa predmetom podnosioca zahteva, paralelno sa zahtevom koji je podnosilac zahteva podneo Ustavnom sudu, vodi i sudski postupak pred Apelacionim sudom.
58. U tom pogledu, na osnovu sudske prakse EKLJP-a, u skladu sa kojom je Sud, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom, EKLJP ne zahteva da diskreciona pravna sredstva, ili

pravna sredstva koja nisu direktno dostupna podnosiocima zahteva i koji zavise od diskrecionog prava posrednika, moraju biti iscrpljeni pre nego što se podnosioci zahteva obrate ESLJP-u (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj ESLJP-a *X i drugi protiv Letonije*, presuda od 6. juna 2008. godine, stav 20, i reference u njemu).

59. Međutim, Sud takođe podseća da je u svojoj sudskoj praksi već utvrdio da ako su postupci u toku pred redovnim sudovima, uključujući i slučaj kada se postupak pred Vrhovnim sudom vodi po zahtevu za zaštitu zakonitosti koji je podnela Kancelarija glavnog državnog tužioca, tada se zahtev podnosioca smatra preuranjenim (vidi slučaj Suda [KI102/16](#), sa podnosiocem zahteva *Shefqet Berisha*, rešenje o neprihvatljivosti od 14. decembra 2016. godine, stavovi 37-39.).
60. S tim u vezi, Sud ističe činjenicu da se svi navodi podnosioca zahteva za povredu zakona od strane Osnovnog suda u vezi sa sudskim postupkom u vezi sa podnetom tužbom za utvrđivanje imovinskog prava od strane podnosioca zahteva, mogu razmatrati od strane Apelacionog suda.
61. Kao rezultat toga, Sud nalazi da je podnosilac zahteva podneo svoj zahtev Ustavnom sudu pre nego što je iscrpeo sva delotvorna sredstva.
62. S tim u vezi, Sud podseća da pravilo o iscrpljivanju pravnih sredstava, prema članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona i pravilu 34 (1) (b) Poslovnika o radu, obavezuje sve one koji žele da podnesu svoj slučaj Ustavnom sudu da prvo moraju da iscrpe delotvorna pravna sredstva dostupna u skladu sa zakonom protiv osporene presude ili odluke.
63. Na ovaj način, oslanjajući se na princip supsidijarnosti, redovnim sudovima se daje mogućnost da isprave svoje greške u redovnom sudskom postupku pre nego što predmet dođe pred Ustavni sud. Ovo pravilo se zasniva na pretpostavci izraženoj u članu 32. Ustava i članu 13. EKLJP, da u domaćem zakonodavstvu postoje pravna sredstva koja se mogu koristiti pred redovnim sudovima u vezi sa navodnom povredom (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj Suda, [KI43/20](#), podnosilac zahteva, *Fitore Sadikaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 29. jula 2020. godine, stav 13, kao i slučaj Suda [KI19/20](#), podnosilac zahteva, *Lutfi Shantir*, rešenje o neprihvatljivosti od 22. jula 2020. godine, stav 36. Vidi takođe, predmet ESLJP-a [Aksoy protiv Turske, zahtev br. 21987/93](#), presuda od 18. decembra 1996. godine, stav 51).
64. Stoga, s tim u vezi, Sud na osnovu svoje sudske prakse ističe da, ako se postupci trenutno sprovode pred redovnim sudovima, onda se zahtevi podnosioca pred Ustavnim sudom smatraju preuranjenim (vidi, u ovom kontekstu, slučaj Suda [KI09/19](#), podnosilac zahteva: *Leutrim Hajdari*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. februara 2019. godine, stav 41; [KI23/10](#), podnosilac zahteva: *Jovica Gadžić*, rešenje o neprihvatljivosti od 19. septembra 2013. godine, stav 47; i [KI102/16](#), podnosilac zahteva: *Shefqet Berisha*, rešenje o neprihvatljivosti od 2. marta 2017. godine, stav 39).
65. Sud naglašava da ovo rešenje o neprihvatljivosti ne sprečava podnosioca zahteva da ubuduće, ponovo podnese ustavni zahtev u zakonskom roku od 4. (četiri) meseca od dana kada je primio poslednju odluku od redovnih sudova. Ovom odlukom je Sud utvrdio da je za sada zahtev podnosioca preuranjen, jer važeći zakoni propisuju delotvorna pravna sredstva putem kojih podnosilac zahteva može da traži zaštitu svojih zakonskih i ustavnih prava.
66. Shodno tome, Sud zaključuje da je zahtev podnosioca zahteva preuranjen i treba da se proglasi neprihvatljivim na ustavnim osnovama, kao što je propisano u članu 113.7 Ustava, navedeno u članu 47. Zakona i dalje definisano u pravilu 34 (1) (b) Poslovnika o radu.

Zahtev za privremenom merom

67. Sud podseća da podnosilac zahteva takođe traži da Sud donese odluku o uvođenju privremene mere u vezi sa obustavom rešenja [C.br.288/21] Osnovnog suda u Prizrenu od 19. januara 2021. godine.
68. Međutim, Sud je zaključio da zahtev podnosioca ne ispunjava proceduralne kriterijume prihvatljivosti.
69. Stoga, u skladu sa stavom 1 člana 27. (Privremene mere) Zakona i tačkom (b) stava (2) pravila 45. (Odlučivanje po zahtevu za uvođenje privremene mere) Poslovnika o radu, zahtev podnosioca za privremenom merom treba biti odbijen, jer isti ne može biti predmet razmatranje, nakon što se zahtev proglašeni neprihvatljivim. (Vidi, u ovom kontekstu, slučajeve Suda: [KI107/19](#), sa podnosiocem *Gafurr Bytyqi*, rešenje o neprihvatljivosti od 21. aprila 2020. godine, paragrafi 88-90; [KI159/18](#), sa podnosiocem *Azem Duraku*, rešenje o neprihvatljivosti od 6. maja 2019. godine, paragrafi 89-91; [KI19/19 i KI20/19](#), sa podnosiocima *Muhamed Thaqi i Egzon Keka*, rešenje o neprihvatljivosti od 26. avgusta 2019. godine, paragrafi 53-55; i [KI211/19](#), napred citiran, paragraf 83).

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 20, 27. i 47. Zakona i na osnovu pravilima 34 (1) (b), 45. i 48 (b) Poslovnika o radu, dana 30. avgusta 2023. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA ODBIJE zahtev za privremenom merom;
- III. DA DOSTAVI OVU odluku stranama;
- IV. DA OBJAVI OVU odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- V. Ovo rešenje stupa na snagu na dan objavljivanja na Službenom listu Republike Kosovo, shodno stavu 5 člana 20. Zakona.

Sudija izvestilac

Bajram Ljati

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani